

Project VVT en de kansen voor AI

De vraag is niet meer óf data-gedreven technologieën kunnen bijdragen aan betere zorg, maar hoe. En daarbij is de juridische toetsing daarvan erg belangrijk. Het lectoraat RDT neemt vanuit Fontys deel aan het project “VVT-data en de kansen van AI”. Dit project heeft als doel bij te dragen aan oplossingen in de Verpleeg- en Verzorgingshuizen en Thuiszorg (VVT) door gebruik van zorgdata en AI. Door het bijeenbrengen van juridische kennis, data science, AI-kennis, ondernemerschap en kennis uit de zorgsector, wordt er gewerkt aan ideeën voor nieuwe producten en diensten die passen bij vraagstukken als vergrijzing en stijgende zorgkosten. Er zijn diverse VVT-instellingen aangesloten omdat zij met data en AI aan de slag willen. Verder zijn naast Fontys ook Mindlabs, Care Innovation Centre (CIC) en Tilburg University deelnemers in dit consortium.

In eerste instantie wordt aan een pilot gewerkt waarin, met gebruik van zorgdata uit de verzorgings- en verplegingspraktijk en AI, een model wordt ontwikkeld om valincidenten te kunnen voorspellen. Als de inzet van AI hierbij kan betekenen dat het vallen van een patiënt voorkómen kan worden, dan is dat niet alleen fijn voor die patiënt zelf, maar betekent het ook ontlasting van de zorg. Die hoeft dan immers niet aan de verpleging en verzorging van de gevolgen van die val besteed te worden. De ambitie is om binnen het project meerdere pilots te gaan draaien op basis van verschillende databronnen uit de zorg, zoals bijvoorbeeld data uit medicijndispensers en bed-sensoren.

In tijden van druk op de zorg en vergrijzing biedt het project dus onmiskenbaar kansen. De maatschappelijke uitdagingen in de zorg zijn immers bekend: door de vergrijzing verdubbelt de zorgvraag in 2040, groeit het tekort aan personeel, nemen de zorgkosten toe en worden behandelingen complexer. De vraag is dus: kunnen data gedreven technologieën eraan bijdragen dat we langer gezond blijven, ziekte eerder detecteren, langer thuis kunnen blijven wonen, dat we op afstand zorg kunnen ontvangen en dat zorgmedewerkers zo efficiënt mogelijk worden ingezet op zorgtaken waarbij de menselijke inzet onmisbaar is? Er valt hier een wereld te winnen en dit begint met het ontsluiten en analyseren van beschikbare zorgdata.

Omdat hiervoor nieuwe wegen worden bewandeld, wordt er gewerkt aan een gedeeld plan voor gecontroleerd en juridisch verantwoord data delen: met spelregels, privacy-waarborgen, verantwoordelijkheden, afspraken over het delen van nieuwe inzichten, etc. Hier ligt het aandachtsgebied van het lectoraat. Privacy- en veiligheidsregelgeving van zowel nationaal als Europees niveau vormen het toetsingskader. Denk hierbij aan de plaats van wetenschappelijk onderzoek onder de AVG en passende beveiliging van zorggegevens. Wat zijn precies de mogelijkheden om data te delen binnen de relevante wettelijke kaders? De voorwaarden en oplossingen die nodig zijn binnen het project worden in kaart gebracht. Ook de Medical Devices Regulation (MDR), de AI-act, en de op handen zijnde regelgeving over de European Health Data Space (EHDS) zullen de revue passeren. De plaats van de zorgcliënt en zorgmedewerker hierin verdienen de aandacht van de jurist.

We zitten nu nog in de fase van de consortiumvorming. Tegelijkertijd wordt er gewerkt aan de juridische analyse: welke wetgeving is in het kader van dit project relevant en wat

betekent dit voor de volgende fases? Hierbij is vooral van belang om helderheid te verschaffen over de waarborgen en acties die nodig zijn om met niet-anonieme data, ofwel persoonsgegevens, te kunnen werken. Hierbij zal aandacht zijn voor verschillende technologische oplossingen voor privacy-vriendelijke datadeling zoals federated learning and multi party computation. Daarnaast worden de implicaties voor het project onderzocht van nieuwe wetgeving zoals de MDR, de EHDS en de AI Act.